

ma powodu podtrzymywać tego nieszczonego ukazu, który samemu rządowi nie przynosi zaszczytu, a drażni słuszenie i krzywdzi Polaków, demoralizując Rosyan w wysokim stopniu. Niestety, karyerowicze i czynownicy hołszy będą zawsze paraliżować lepsze zamiary rządu, bo to przecież chodzi o frymarkę i nabywanie za pożyczony pieniądze ziemi, na której dotąd dobrze robią interes, bo banki dają fundusze byle komu, posiadającemu protekcję i spryt szalbierski.

Szachierka ziemią przybiera tu takie rozmiary, oszustwa najrozmaitszej kategorii odgrywają w tych ewolucyjach taką rolę, że rząd wcześniej czy później będzie zmuszony zapobiedz temu i przywrócić normalne stosunki. Uczoiwi Rosyjanie oceniają właściwie te niemoralne stosunki i starają się je usunąć, może nie przez poczynienie sprawiedliwości, ile przez miłość ku swej ojczyźnie Rosji i jej opinii.

Ogólna plaga gry hazardowej i w czasie kontraktów grasuje, a pochłania dużo ofiar — niestety i wśród Polaków. Najczęściej przyczyną sprzedaży są karty, a opinia publiczna milczy, pomimo, że nam nie wolno nabywać ziemi, a więc przegranie majątku jest podwójnie zbrodnicze.

Widziałem weksle jednego zamożnego obywatela, które żył roznosił i ofiarował je po 20 procent, byle zaraz uzyskać gotówkę, bo jego klient, zgrany, nie może opuścić spelunki, dopóki się nie uiszi, — a przecież i odgrywać się musi.

Rzecz jasna, że majątek przejdzie wkrótce w obce ręce, a zamożny obywatel będzie w czasie następnych kontraktów szukał miejsca za ekonomia lub pisarza, albo osiadł w mieście, aby żyć z kart i podobnego przemysłu.

Kijów posiada specjalną kategorię ludzi po części z dobrymi nazwiskami i eleganckimi formami, zbankrutowanych obywateli, albo panów, którzy się wszędzie umieją wcisnąć, których tolerują, bo ich się boją. Są to w gruncie rzeczy lajdaki, którzy nie przebiegają w środowisku dla zdobycia monety, aby żyć i rozpustować. Znamy oni dobrze towarzystwo wyższe, obracają się w nim tolerancyjnie zaledwie, więc jak karty zawodzi, uciekają się do oszczerstw brudnych, do szantażu, a nikt nie ma omylnej odwagi zrobić ich nieszkodliwymi.

W czasie kontraktów żniwują ci panowie, odgrywają frycwo, pożyczają od dawnych znajomych i przyjaciół, służą jako pośrednicy, aby obydwie strony ograbić. Często porządną a zamożny obywatel daje takimi nieuczciwymi kilkaset rubli pod warunkiem, aby go nie znał i nie witał się z nim w lokalu publicznym.

Patrząc i słysząc od innych, jak tu grzywają w karty i przegrywają fortuny całe, albo całoroczny dochód, jak obywatele trwonią nietylko na same karty, ale i inną rozpustę, natuwają się smutne refleksje, że nasza szlachta koniecznie chce ginąć, że za mało dla niej jeszcze chłosty czterdziestoletniej.

Niestety i po za zaborem rosyjskim narzuca się ten smutny objaw. Gra w karty i jej okropne następstwa pustoszą te szczonej szlachty, a upadłych pohajają w otchłań proletariatu, albo więzienia. Bolesnie myślenie o tem, a jeszcze bolesniej, że nie ma na to rady i przypuszczać trzeba, że to dopust Boży, albo przestroga dla lepszych, nie przeznaczonych na zgubę.

Korespondencye.

Wiedeń 22 marca.

(Zameł z powodu Cylei).

(J). Wynik wczorajszego głosowania w Izbie nad rezolucją hr. Stürgkha w sprawie zniesienia paralelek słoweńskich w Cylei wyprocedowała stronnictwa niemieckie z równowagą. Niemiecka partya ludowa wydała już komunikat, w którym zapowiada przejście swe do opozycji i głosowanie przeciw budżetowi w trzecim czytaniu. Stronnictwa niemieckie: postępowe i wiernokonstytucyjnej wielkiej własności nie wydały jeszcze własnych komunikatów, z których możnaby wnosić, jakie konsekwencje wyciągną z odrzucenia rezolucji hr. Stürgkha, tylko w organie partii niemieckoludowej „Deutschnationale Correspondenz” znajduje się wzmianka tej treści, iż „na pewno przyjąć można, że także te dwa stronnictwa niemieckie uważają będą przejście ludowców niemieckich do opozycji za całkiem naturalne następstwo piętkowego głosowania”.

W głosach prasy niemieckiej wszystkich odcieni przebiega ton namietnego rozdrażnienia, to też spotkać się można z najdziwniejszymi zarzutami. Niektóre pisma np. oznajmiają, że Koerberowi cierpieć wymówki z tego powodu, że nie potrafił wpłynąć na Kolo polskie, ażeby mniej licznie jawiło się w Izbie do tego głosowania. Gdyby bowiem połowa, albo bodaj trzecia część członków Kola polskiego została w domu, albo wyszła z sali podczas głosowania, wtedy przyjęcie rezolucji Stürgkha nie ulegałoby wątpliwości.

Podobno istotnie, wprawdzie nie dr. Koerber, ale inny jakiś wybitny mąż niemiecki czynił przesowy Jaworskiemu propozycję, aby skłonił bodaj część posłów polskich do uchylenia się od głosowania, p. Jaworski jednak stanowczo odmówił, oświadczając, że raczej wolałby złożyć mandat, niż zgodzić się na taki czyn. Minister Piętał stał się obecnie przedmiotem najjaśniejszych pocisków ze strony niemieckiej za to, że głosował razem z Kolem polskim przeciw rezolucji Stürgkha. Prasa niemiecka przyozepia się do tego faktu i upatruje w tem dowód, że gabinet dr. Koerbera nie jest bezstronnym pod względem narodowościowym i nie stoi ponad stronnictwami, dlatego też niektóre pisma, jak np. *Neue Freie Presse*, całkiem wyraźnie domagają się dymisji dr. Piętała. Pisma te jednak zapominają o tem, że dr. Piętał zasiada w gabinecie nie jako urzędnik, lecz jako mąż zaufania Kola polskiego, więc skoro już głosował, to już musiał głosować tak, jak głosowało całe Kolo i nikt mu tego za złe brać nie powinien, tak samo, jak my nie bralibyśmy za złe, gdyby niemiecki rodak minister, o którego zamianowanie dobijały się niektóre stronnictwa niemieckie, głosował razem z Niemcami za rezolucją Stürgkha. Ale Niemcy widocznie są obecnie w stanie tak wielkiego nerwowego rozdrażnienia, iż szukają winowajców nawet tam, gdzie ich wcale nie ma, lub upatrują winę w tem, co właśnie na najwyżej pochwałę zasługuje.

Czy można np. Kolu polskiemu brać za złe, jak to czynią obecnie Niemcy, — że z wyjątkiem jednego tylko chłopa p. Czeocha, w komplecie stawilo się do apelu — i pokaza-

ło całej Austrii, jaką jest potęgą, gdy idzie o solidarnie? Może taka solidarność Kola jest dla Niemców niewygodna, ale ze stanowiska interesów krajowych jest ona czymś bardzo pięknym i oby tylko Kolo oddał we wszystkich sprawach tak samo postępowo!

Prawdopodobnie podczas kilkunastodniowych feryi świątecznych politycy niemieccy przyjdą nieszczęśliwie do równowagi i zechcą trzeźwo i spokojnie zastanowić się nad całym przebiegiem tego głosowania o Cyleę, a w takim razie muszą uznać, że nikt w tej sprawie winy nie ponosi, że zwycięstwo Niemców było od pierwszych chwil wątpliwe pomimo sukcesu odniesionego przez nich w komisji budżetowej, i że jak z jednej strony przypadłoby zwrócić uwagę na to, że dawny żelazny pierścień prawicy odcylł na chwilę i odniósł zwycięstwo, tak samo i z drugiej strony przypadłoby zdarzeniem trzeba było nazwać to, gdyby Niemcy byli zwyciężczy. Obecny bowiem przebieg sprawy cylejskiej, która znowu mać pokój narodowościowy w Austrii, jest następujący:

W komisji budżetowej postawił był hr. Stürgkh wniosek o wezwanie rządu, ażeby stopniowo zniósł paralelki słoweńskie w Cylei, a za to utworzył Słoweńcom samodzielną gimnazjum słoweńskie w Marburgu. — W komisji uzyskała ta rezolucja większość kilku głosów (zdaje mi się trzech), gdyż oprócz reprezentantów wszystkich stronnictw niemieckich, nie wyłączając katolickiego centrum, głosowali za nią także reprezentanci Włochów i socyalistów. Od razu jednak było rzeczą pewną, że w pełnej Izbie nie da się przy głosowaniu nad tą sprawą utrzymać to samo ugrupowanie stronnictw, co w komisji. Socyalisci zaraz bowiem wyrazili swemu przedstawicielowi w komisji budżetowej p. Pernerstorferowi niezadowolenie z tego, że głosował za rezolucją Stürgkha, a także w katolickim centrum niemieckim większość przeciwna była tej rezolucji, uważając spełnienie zawartego w niej życzenia za pokrzywdzenie narodu słoweńskiego, którego postawie przy każdej sposobności szczerze popierał interes katolicki. Dlatego też pod naciskiem większości członków swego klubu chciał dr. Kathrein wczoraj postawić w Izbie do rezolucji Stürgkha dodatkę tej treści, iż zniesienie paralelek słoweńskich w Cylei nastąpić może tylko za zgodą obu narodów, tj. Niemców i Słoweńców. Skutkiem usilnych starań przywódców innych stronnictw niemieckich, a może także i rządu, zanichał dr. Kathrein w ostatniej chwili postawienie tego dodatku, ale zapowiedział to wszystkim, iż każdemu z członków jego klubu postawiona jest w tej sprawie swoboda głosowania tak jak uzna za stosowne.

Gdy przyszła na stół rezolucja hr. Stürgkha, powstał włoski poseł Dr. Rizzi i oświadczył, że takie same kłopoty, jak Niemcy z Cyleą, mają Włosi w Pisino. Miasto to bowiem jest włoskie, a tymczasem utworzone tam gimnazjum kroackie. Owoż Dr. Rizzi zażądał, aby do rezolucji Stürgkha wstawiono dodatkę, wzywającą rząd, aby także kroackie gimnazjum w Pisino przeniósł do innego miasta. Przy tej sposobności zapowiedział Rizzi jak najwyraźniej, że jeżeli Niemcy nie będą głosowali solidarnie za jego dodatką, wówczas Włosi nie będą głosowali za rezolucją Stürgkha. Niemcy lekceważyli sobie jednak tę grubką i znaczną część ich głosowała przeciw dodatkowi Rizziego, a włoscy postępowi, których jest 14, zemiślił się za to w ten sposób, iż głosowali przeciw rezolucji hr. Stürgkha.

Rezultat głosowania nad tą rezolucją był następujący: Przeciw niej oddano głosów 203, za nią 170, nie brało udziału w głosowaniu już to z powodu choroby, już też z powodu umyślnego uchylenia się 38 posłów. Za rezolucją głosowali niemieccy stronnictwa: ludowe, postępowe, antysemitki, wszechniemieckie, wiernokonstytucyjnej wielkiej własności, dwaj członkowie morawskiej partii środka Skene i Battazzi, tudzież osiem członków katolickiego centrum; przeciw rezolucji: Polacy, Czesi, południowi Słowianie, szlachta feudalna, Rusini, Rumuni i tylko trzej członkowie katolickiego centrum hr. Dürckheim, hr. Trapp i ks. opat Treunfels. Uchylił się od głosowania socyalisci i 14 członków katolickiego centrum.

Wobec tego, że większość prasości rezolucji wynosiła 33 głosy, wynika, że gdyby nawet Włosi byli głosowali za nią, to jeszcze byłaby ona upadła większością 5 głosów. Dopiero gdyby i Włosi i ci członkowie katolickiego centrum, którzy uchylił się od głosowania, albo też socyalisci byli oddali swe głosy za rezolucją, byłaby ona przeszła, a nikt przecie nie bronil Niemcom starać się o skaptowanie dla siebie tych głosów.

Dziś piszą organy niemieckie, że im właściwie nie tyle szło o zniesienie gimnazjum słoweńskiego w Cylei, ile o moralny sukces, jakim byłoby dla nich przyjęcie rezolucji hr. Stürgkha. Przecież tyle rezolucji uchwala się, a nie wchodzi o nie nigdy w wykonanie, więc i przyjęcie rezolucji Stürgkha nie musiałoby koniecznie pociągnąć za sobą zniesienie paralelek cylejskich z powierzchni ziemi. Tak przedstawia sprawę niektóre dzienniki niemieckie, a jeżeli i stronnictwa niemieckie tak samo się zapatrują na nią, to przecież nie powinny znowu w odrzuceniu rezolucji Stürgkha upatrywać koniecznie *casus belli*. Czyż nie ma już ważniejszych spraw w państwie, ażeby z powodu takiego drobiazgu pogrozić monarchię znowu w stan anarchii parlamentarnej?

Co i o czym piszą.

Pan Wincenty Rapacki w szeregu swoich wspomnień z lat dawnych, które drukuje w *Kuryerze Warszawskim*, opowiada o pewnej podręcznej dziewczynce, z której potem wykształciła się doskonała artystka. Pan Rapacki pisze: Było to w maju, — rzeka do mnie pani Anna. Wczoraj, powiedziałam panu, był wymarzony, akurat taki, jak w Romeo i Julii. Słówek za okna mi aucił swoje trele, bośmy mieli mieszkanie od ogrodu. Tylko cośmy wrócili z teatru. Graliśmy „Zydów”. Ja byłam jeszcze wówczas księżniczką Zofią, a mój Ferdek grał Pazurkiewicza. Tylko cośmy się pobrali. Ładna byłam, powiedziałam panu. — Aleś wiem, wiem. — Co pan wiesz, kiedyś mnie wtedy nie znał, boś sam koszulę nosił w zębach. — Ale wiem, że pani Anna była prześliczną, a dziś jest jeszcze bardziej przystojną kobietą. — Oh, widzicie pooblebnika. — I wyjść za takiego brzydala, jakiegoś Pazurkiewicza. — Ferdek, słyszysz? Powiada, żeś ty brzydka! — Puść go kantem.

— Gdzie on brzydka. Przystojny chłop. A kochaliśmy się...

— Czy ty, stara, przestaniesz paplać? Wchodź zaraz przecie na scenę. — A bodaj dyabli wzięli... Co gadasz? mam czas. Otóż, co to ja chciałam mówić? — Było to w maju, w ową noc księżycową... — Aha! Po spektaklu, wracamy do domu. Siadamy do kolacji, Ferdek wypił kielich gury, jak to ma we zwyczaj, i zajął się sobie serdelki, popijając piwem. Bieda była, powiedziałam panu, że choć siekiera tni. Pustki w kasie, bo w maju do teatru ich miodła nie zapędziła, ten potwór nie płacił gazy, bo i z czego miał płacić? Nie wiemy, co jutro jęś będziemy, bo i kredyt już ustał. Ale było wesołe. Wie pan, jak to przyjemnie, kiedy się pracowało — i dobrze, uczciwie pracowało, zasiało do skromnej wieczery i gawędzi o tem i o owem. Zwyczajnie, jak po spektaklu. Mówię: Ferdek! otwórz okno, tak cudna noc. Wpuść trochę powietrza i tych trełów słowiczych. Oj, ty, ty, nimo poetyczna — powiada — zobaczysz, jakiego się ty nabawisz reumatyzmu tem swoim wiecznem otwieraniem.

— To już wtedy był taki brutal? Zwyczajnie Pazurkiewicz. — Ano był taki, jednak zawsze zrobił to, com ja chciała. — Ba, ba, wiemy, pod jakim on to pantofiem jęczy. — Bodaj was z tymi pantoflami! Każdemu do brze jak w niebie pod takim pantoflem. — No, no, do rzeczy, pani Anno. — Otóż idzie o to okna!... zatrzymał się nagle. Cicho!... słyszysz? coś skrobie pode drzwiami i jakby kwili. Pewnie kot. Wyparowałem go, bestyę, wczoraj, a on powrócił. Nie lubi kotów strasznie. Lecę ja, otwieram, a tu... dzieciactwo w powijaczkach, jedna rączka wysunęła i skrobie nią we drzwi, jak psina, i skomli. — To nasza Myszka. — A pan skąd wie? — Alboś mi to pani już nie opowiadała? — Opowiadałam, — a no, to słuchaj pan. — Dalej, panie Jowialski. — Ech, bodaj was. — Czego to mama się tak gniewa? — Nic, nic...

I tu pocziwa pani Anna urwała nagle, spojrzawszy na swoją wychowankę. Było to śliczne dziewczę, z oczkami błękitu nieba, o złotych włoskach. Anioł i anioł z obrazka. A wdzięczne, a pocziwe. Kochaliśmy się też w niej wszyscy. To ozdoba trupy. Grywała wszystko, jak to zwykle w naszych teatrach, od naiwnej, aż do królowej Barbary, dźwigając na swoich wątłych barkach wszystkie heroiny, w jakie ówczesny teatr był bogaty.

Małżeństwo D., otrzymawszy ją z nieba, jak zawsze mawiała pani Anna, choć bieda aż pieszczka, wychowała ją starannie. Była i na pensyi w Stanisławowie. Przybrała mianka nauczyciela i pięknie mówiła po francusku, bo choć z wiekiem zrobiła się rabaszna i gderliwa, ale sama odebrała wychowanie staranne w Warszawie, jako córka lekarza. Lekcy muzyki udzielał jej nasz kapelmistrz, historyi i literatury — nasz sufler, a sztuki dramatycznej — pan Ferdynand, sam dobry aktor i uczeń Chelchowskiego.

Ten pan Ferdynand, najpocziwszy człowiek z gruntu, udawał sceptyka i pesymistę. Było to wówczas w modzie. Drwił ze wszystkich i ze wszystkiego, co jednak nie przeszkadzało, że dla wydrwionych rzeczy i ludzi żywił sympatyę i okazywał ukradkiem współczucie.

Gdy im podroczono Myszkę, wziął dziecko na rękę, kapelusza na głowę z zamiarem wyjścia. — Dokąd idziesz? — Odniosę jej. — Komu? — Balbinie! — Czyż oszalał? — A cóż ty myślisz, że będą żywił jej bachora? — Alboż to jej? — A kóżby inny był tak śmiały? Ta kanalia udaje taką świętą i cnotliwą, a ot co wyrabia!

Pani Balbina była to nasza charakterystyczna, z którą pan Ferdynand wiecznie dął koty. — Zwalasz na Balbinę, a to prędzej twoja sprawa.

Pan Ferdynand siadł na stołku i zaczął się śmiać tak mocno, że dziecko poczęło płakać. — Patrz, jak się drze moje synku. Ale... zobacz no, Andziu, co to jest? Bo jeżeli córka, to ją wyrzucę za okno.

Pani Anna dobiła dziecku karteczkę z powijaki, na której wytyczyła: „Natalia, urodzona dnia... roku... ochrzczona z wody”.

— Aha! Natalia... No, to idźcie sobie z Bogiem. — I opowiadał panu, ten okrutnik otworzył okno na prawdę — kończyła pani Anna, po powrocie ze sceny, jak odegrała przed chwilą na próbie. — A ja w placu... Byłam taka głupia, bom go nie znała jeszcze tak dobrze. No, masz, masz swoją Natalię! — rzekł, oddając mi dziecko. Moja! moja! niechże będzie moja, ale i twoja. Ferdek, prawda, że tak powiedziałam?

— O dła Boga! A zamknijże, babo, gębę na kłódkę. Nie widzisz, jak te mlókasy biorą cię na fundusz?

— Co mnie mają brać? Alboż oni jej nie kochają tak, jak wszyscy? A on, ten tyran, był i jest dla niej najczulszym ojcem. Bo oż to było za dziecko! Sama ja wykarmiłam mleczkiem. Nigdy nie zaplaćkała, tylko, gdy jej głód dokuczył, poczyniała rączką skrobać po koszyku, w którym spała. Oho! — powiada Ferdek — Myszka już skrobie, trzeba jej dać mleczka. I tak została Myszką.

— No, ale przecie panna Natalia ochrzczona? — Gdzież tam! Nieznasz pan tego poganiina? Do kościoła prawie nie pójdzie za nic na świecie. Com ja się go nablażała zawsze, naprosiła. Idź sama, powiada. Jakże pójde? Przecie musimy ją przyjąć za swoją, dać jej nasze nazwisko. Nie i nie!... i to tak się wlokło, wlokło i wlecze.

Pani Anna była najczulszą, gdy o Myszkę rozmawiała mogła. Zdaje się, że wszystkie skarby uczucia w niej złożyła, bo nie widziałam nigdy prawdziwej matki, która tak kochała swoje dziecko... prócz jednej, o której się kiedyś powie. Widyało ich tylko we dwoje, nigdy oddzielnie... i, o dziwna siła władzy duchowej, ta Myszka była tak podobna do swej przybranej matki, że niktby nigdy nie przypuścił, aby nią nie była rzeczywistą.

Myszka zaś dla swej ukochanej mamusi oddała życie. Budowała się tą miłością dwóch istot, tak obcych krwią, a przecież tak złączonych węzłami serca.

I właśnie bywa, że takiej miłości dyabeł zadrześci, jak bają ludzie, bo przyszedł czas, że ta matka zaczęła podupać na przysięgę. Nogi odmawiały jej posłuszeństwa. Potknęła się tak na scenie na „Karpaczkich górach”, że ją zaniesiono do domu. Był to początek końca. Z tego kłódkę już więcej nie powstała. Po pogrzebie pan Ferdynand gdzieś znikł.

Uplynał tydzień jeden, drugi... jak kamień w wodę. Posyłać... badano... nic.

Myszkę zrozpaczoną przyluliła pani Balbina.

Było w tych dawnych ludziach coś, co im dawało siłę do dźwignia życia. Była wiara w ideały. Byli tem i owem. Hulakami, septykami. Drwili nieraz z Boga i ludzi, ale przychodzili czas, że w tych duszach budził się robak sumienia. Dokonywali potem olbrzymich rzeczy — i jak byli zapamiętali w życiu, tak się namietnie oddawali potem pokucie i spełnianiu dobra. Byli charakterzy. Ten nędzny komedyant przysięgał żonę na łóżu śmierci, że się pojedzie z Bogiem... i oto poszedł najprzód do pani Balbiny, z którą się żartował całe życie, prosząc ją na kłęczkach o przebaczenie i o pielęgnowanie nad swą przybraną córką... potem zdjął buty i włożył ubranie włożące, i tak o kiju, żebrząc, powłócił się bosą do Częstochowy. Tam się kajał, spowiadał, pościł, modlił... dopiero po kilku miesiącach powrócił do naszego towarzystwa właśnie w chwili, kiedyśmy opuszczali Stanisławów, aby się przenieśli do Czerniowca.

Zjawili się nam takim, jakim był przedtem — chudy, zawidły; prawda, że zmarszczek przybyło i włosy posiwiały. Gdy go pytano, gdzie bawił tak długo, odpowiadał:

— W Warszawie się trochę hulało. I znowu rozpoczął komedię życia, z tym samym ironicznym uśmiechem na twarzy. I znowu bawił na scenie, tylko, że teraz widywano go z Myszką w kościele.

— Patrzcie, co ta dziewczyna z mną wyrabia! Do kościoła mnie wlecze. Ciężki mój żywot. — I czego oczekuje ujadę? Czyż nie ty pierwszy do kościoła mnie pociągnął?

— A no, boś przy tej dyablicy Balbinie zapomniała pacierza, a to dla panny w twoim wieku niebezpieczne.

— Ej, ojculku, czaszy już rzucić stare nałogi, bo to, jak kiedys Karpiński powiada: grzeszymy nie tylko uczynkami, ale myślą i mową.

— Dobryś!.

I tu pan Ferdynand posmutniał nagle, jakby go coś zabolowało. Ale to nie na długo. Starej skóry nie rzucił człowiekowi. Tam wewnątrz odbywała się walka i przemiana, po wierzchu zostajemy takimi jakimi nas urobiło życie.

A to życie dziwne historie wyprawiało z panem Ferdynandem.

Syn bogatego niegdyś szlachcica, został w ósmym roku życia sierotą bez dachu i przysług. Szkołę nie skończył, bo nikt na niegołożyć nie chciał. Był w terminie u szewca, potem u cukiernika, wreszcie chłopcem w domu zajeżdżym. Tu się nauczył czytać i pisać ładnie, co go promowało na dependenta u komornika, potem u adwokata, aż narazcie wszedł do teatru Chelchowskiego w Płocku. Nie od razu jednak dano mu zakosztować trunku z czary helikonskiej. Musiał być długi czas posługaczem scenicznym, zamiataczem sceny, rozlepiacz afiszów, był posłańcem i sługą wszystkich. Zbuntowała się krew szlachcka i pewnego poranka, gdy go chcieli użyć do jakiejś niemilej mu posługi, krzyknął do Chelchowskiego i aktorów:

— Oż to myślicie, komedyanty, że ja nie potrafię tak samo zagrać roli na scenie? Proszę mi dać występ, albo rzucam waszą budę, i niech was tu wszyscy dyabli wezmą!

— Hm! hm! Krew Drozdów na Drozdowie — rzekł Chelchowski, patrząc bystro w młodego, zarumienionego chłopca. — A czegoś dotąd siedział oicho, jak myśd pod miotłą?

— Bo nie jestem samozumiałem. Ważę wpróż, zanim czegoś dokonam. — Dobrze... Lubię cię za to. Będiesz grał i będziesz aktorom. Pójdź ze mną.

Chelchowski go wynurzył i wprowadził na scenę. W roli rotmistrza, w „Damach i huzarach”, okazał talent do ról charakterystyczno-komicznych.

Myszka grała benefis. Była to „Biedna dziewczyna z gór”, dramidło, które młóciły wówczas wszystkie sceny.

Ileż to leż wylały nasze matki nad losami tej biedaczki, ale żadna nie potrafiła do tyła warużyć widów w tej roli, co nasza Myszka. To też zapal był niesłychany. Ofiarowano beneficencie, co było zjawiskiem niebywałem, wielki kosk kwiatów z upominkiem. Upominek pochodził od bogatego przedsiębiorcy i fabrykanta z pobliskiego miasteczka. Wówczas pytano: Co zrobić z tym fantem? Odesłać oczywiście. Ale, zanim przyszło do spełnienia tego bohaterstwa czynu, zjawili się w domu pana Ferdynanda sam bohater z prośbą o rękę panny Natalii.

— Jakto? tak z kopyta? Widziałeś ja pan na scenie może po raz pierwszy?..

— Przepraszam pana. Pannę Natalię znam już od dość dawna i ona mnie również.

— Aha, to panienka sobie romansik kleića po placami ojca.

— Nie, ojculku. Pana L. poznałam na wieczorku u państwa M., jeszcze za życia mamy. Potem widywałam go kilka razy u pani Balbiny, ale nigdy nie odkrył przede mną swoich zamiarów... i dziś po raz pierwszy...

— Tak jest... i mam nadzieję, że pani i jej gośny oczekule nie będziecie stawiali przeszkód memu szczęściu.

Mówił bardzo wzruszony. Natalia spuściła oczki i zakreśliła się po izbie, a pan Ferdynand, popatrzywszy na młodzieńca, rzekł po chwili:

— Cóż ja... To od niej zależy. Mysz... w tej chwili się poprawił. — Natalciu, co ty na to?

— Jak każdes, tak będzie — rzekło dziewczę, rzucając mu się do nóg.

— Masz tobie... jak każę! Ja tu nic nie każę. Ty masz z nim życie. Ty masz związać się na życie całe. Ja go nie znam, moje dziecko. Ja go pierwszy raz widzę w życiu. Jakże ja ciebie... ciebie mogę powierzyć obcemu człowiekowi... a tam matka... Matka!.. i gwałtowne łkanie przerwało mu dalszą mowę.

— Mój drogi, ukochany ojciec... Ona mi tam błogosławiła. Pobjogłostaw i ty.

— I chcesz mnie rzucić, Natalko?

— Nigdy, drogi ojciec. Będiesz ze mną, to jest warunek, od którego nie odstąpię.

— Spełniam go z rozkoszą, panno Natalio — rzekł naręczony. — Drogi panie, będziemy się starali oboje, aby ci u nas było dobrze, jak w raju.

— Ha, niechże się dzieje wola Boża!

Pan Ferdynand zaraz po ślubie wyjechał z młodymi, ale tylko trzy tygodnie zabawił.

— Jakto, już z powrotem?

— A gdzieżby ja tam wytrzymał? Pielęgnowałam mnie, jak nieopierzoną kanarkę w puchach. Spaszył się tam na słoninę. Wyobraź sobie: zięć poślubił dla mnie po portierze do Lwowa, bo powiada, że w Czerniowcach niema tak wystającego.

Sam dla mnie skreślał papierosy. Zaprenumerował mi *Narodówkę* i *Dziennik literacki*. Ta głupia Natalia widać mu powiedziała, że lubię grywać czasem na gitarze. Jest gitara z Wiednia. No, po-

wiadam wam: przepych wschodni. Gdzież to dla mnie?

KRONIKA.

Lwów 24 marca.

Kwesta przy Bożym Grobie w kościele PP. Franciszkanek Najów. Sakramentu.

Wielki Czwartek: 7—8 Stanisława Hornowska, 8—9 Janowa Seferowiczowa, 9—10 Klementyna Witoławska, 10—11 hr. Emilia Dembińska, 11—12 Helena Szemelowska, 12—1 hr. Ludmiła Maizzech, 1—2 bar. Marya Brunicka, 2—8 hr. Konstancja Stadnicka, 3—4 Olga Jełowicka, 4—5 ks. Jadwiga Sapieżyna, 5—6 Wojciechowska, 6—7 i 7—8 Marya Gostynska.

Wielki Piątek: 7—8 Stanisława Hornowska, 8—9 Janowa Seferowiczowa, 9—10 Klementyna Witoławska, 10—11 hr. Emilia Dembińska, 11—12 Olga Jełowicka, 12—1 hr. Ludmiła Maizzech, 1—2 bar. Marya Brunicka, 2—3 hr. Konstancja Stadnicka, 3—4 Helena Szemelowska, 4—5 ks. Jadwiga Sapieżyna, 5—6 Celina Przetocka, 6—7 Elżbieta Kowalska, 7—8 Marya Paszkudzka.

Wielka Sobota: 7—8 Stanisława Hornowska, 8—9 Berta Rakowska, 9—10 Klementyna Witoławska, 10—11 hr. Emilia Dembińska, 11—12 Celina Przetocka, 12—1 hr. Ludmiła Maizzech, 1—2 bar. Marya Brunicka, 2—3 Berta Rakowska, 3—4 hr. Helena Golewska, 4—5 ks. Jadwiga Sapieżyna, 5—6 Wojciechowska, 6—7 Elżbieta Kowalska.

Wiadomości urzędowe. Starszy nauczyciel 4-klasowej szkoły w Łowoszu Ludwik Koldziejczyk otrzymał od ministerstwa tytuł dyrektora.

XII Zjazd chirurgów polskich odbędzie się w Krakowie w dniach 14 i 15 lipca b. r.

Czwartą aptekę otrzyma Stanisławów. Koncesję na nią nadał Namiestnictwo p. Ludwikowi Adamowi, magistrowi farmacji z Korczyny.

Kwestarz z Persyi. — W Galicji bawi kwestarz z Persyi Nevin bar Eivel, dyakon obrz. sryjsko-chaldejskiego z Urmi (prow. Kurdistan) dawna część Armenii wielkiej do Persyi wcielonej. Dyakon Nevin bar Eivel (Jan syn Eivala) kwestuje na postawienie kaplicy katolickiej w Teheranie. Podróżując w listopadzie zebrał Nevin bar Eivel około 2000 K., głównie dzięki hojności obywatelstwa ormiańskiego, które w mniemaniu, że daje na kościół obrz. orm. kat. nie szczędziło datków. Niezwykle ten gość z Persyi włada biegle 7ma językami i odznacza się inteligencją i ogładą, godną Europejczyka. Ma on listy polecające, między innymi od ks. Audio, arcybiskupa obrz. sryjsko-chaldejskiego z Urmi.

Towarzystwo kolonii wakacyjnych dla dziewcząt we Lwowie wysyła rok rocznie w czasie wakacji letnich znaczną liczbę ubogich dzieci na świeże powietrze dla poratowania zdrowia, nadwątłego niedopiecznieniami i niedostatkami warunkami życia. Mimo, że liczba kolonistek stojących pod opieką Towarzystwa, wzrasta się z każdym rokiem, pozostaje wiele jeszcze dzieci osłabionych, które dla braku miejsca i środków nie mogą być przyjęte na kolonie letnie, utrzymywane kosztem stowarzyszenia. Z tego powodu pozwala sobie Towarzystwo zwrócić się z gorącym apelem do Szanownego Obywatelstwa wiejskiego i osób zamożnych, mieszających w mniejszych miasteczkach, aby w miarę możliwości zechcieli przyjąć w pomoc Towarzystwu i przyjąć na czas między 16 lipca a 30 sierpnia 1902 jedną lub więcej kolonistek.

Łaskawe oferty uprasza się adresować do przewodniczącej Towarzystwa, pani Stronynskiej we Lwowie, pl. Maryacki 1.7, podając liczbę wiek dziewcząt, które mogłyby znaleźć pomieszczenie i utrzymanie w czasie wakacyjnym.

Zaręczyny. We Lwowie odbyły się zaręczyny panny Kraińskiej, córki prezesa Tow. kredytowego ziemskiego, z p. Aleksandrem Fedorowiczem, właścicielem Klebanów.

Owacy. Urzędnicy dyrekcyi poczt i telegrafów urządzili

pani Maryi Konopnickiej na pamiątkę jubileuszu jej pracy poetyckiej. Ponadto komitet krakowski zamierza wydać zbiór tych jej pism, które są przystępne dla najszerszego ogółu.

Ankieta. Dziś w południe w gmachu sejmowym rozpoczęła obrady ankieta, która ma obmyśleć środki w celu stworzenia nowych dla kraju źródeł dochodu i uzdrowienia finansów krajowych. Ankieta przewodniczący marszałek kraju; zaproszono do niej dwadzieścia wybitnych posłów sejmowych. Obrady toczą się pomyślnie.

Surowicy przeciw kokluszowi miał odkryć, podług *Independance belge* dr. Camille Leuraux w St. Gilles.

Flota ochotnicza. W kwietniu powstanie w Warszawie stowarzyszenie Polaków obojętne do stosunków z Azją, wschodnią. Zarząd tej agencji powierzono p. Adolfowi Przygodzkiemu, dotychczasowemu przesłowi Tow. pełnomocników kupieckich przy komorze odzieżowej.

Stow. nauczycielek w Krakowie utworzyło w swym łonie sekcję opieki nad nauczycielkami choremi i znajdującymi się w trudnych warunkach życia. Na wczorajszym zebraniu przewodniczącą Stowarzyszenia wybrano ponownie p. Wandę Żelazną.

Polonia budapestzteńska. Z Budapesztu nam piszą: W tutejszym stowarzyszeniu Polaków odbyło się przed kilkoma dniami walne zgromadzenie, na którym p. Ludwik Stempień, który 20 lat ster stowarzyszenia dzielnice prowadzi, został jednomyślnie wybrany dożywotnim prezesem honorowym. Prezesem wybrany p. Tomasz Gurowicz, zastępcą p. Julian Kolańczowski, sekretarzem p. Jan Nosz, skarbnikiem p. Antoni Sokulski. Do wydziału weszli pp. Z. Liebstein, dr. J. Barański, A. Barański, dr. E. Kovács, J. Kuszczał, St. Molewicz, L. Pasint i L. Arvay. Dnia 15 b. m. odbyła się wspólna wieczorna na cześć honorowego prezesa p. Stempienia, na której przemawiali pp. dr. Barański, dr. Pitzyk, oraz X. K. Kaszalewski, kanonik i proboszcz, jako gość z Zakopanego.

Rozświecanie bajek. Szpiegostwo pułkownika Grimma daje ciągle rozmaitym dziennikom poccho do fabrykowania przeróżnych plotek i bajek sensacyjnych. Można powiedzieć, że w niektórych redakcjach wprost umyślnie wysadzają się na koncypanowanie rozmaitych baśni na ten temat. I tak na przykład notowaliśmy już wieść o wrzekomym rewizjach w generalnych konsulatach niemieckim i austriackim w Warszawie. Za ledwie okazało się, że wieść ta była produktem bujnej wyobraźni jakiegoś goniącego za sensacją lwowskiego dziennikarza, gdy oto któryś z poznających dziennikarzy wymyślił inną bajeczkę, mianowicie, że kiedy carowi zdano raport o szpiegostwie Grimma, miał się on odezwać: „Dziękuję Bogu przynajmniej, że do tej ohydnej zbrodni nie są wmięszani ani Rosjanie ani Polacy. Z tamtymi dam już sobie radę”. Należności tego pomyślnie stoi na wysokości nieznamienności etnografii Rosji, bo gdyby ją znał autor tej bajeczki, to wiedziałby, że w Rosji znajduje się przeszło pięćdziesiąt narodów, a nie tylko trzy, następnie, że żywił niemiecki gra tak ważną rolę na dworze i w rządzie, że żaden car nie da sobie z nim rady i nie pomyślił nawet o tem, aby mógł sobie dawać z nim radę, a wreszcie, że rosyjski monarcha z pewnością i se krwi i z wychowania i ze stosunków swych rodzinnych ma więcej wrodzonych uczuć sympatii dla żywiołu germańskiego, aniżeli dla żywiołu słowiańskiego, choćby już z tego względu, że w każdych stu kropkach jego krwi, jest przynajmniej dziewięćdziesiąt części germańskich.

Wybór Gorkija uniwersyteckiego. *Pravdowski* *Wiestnik* ogłasza, że w powód okoliczności, które nie były poprzednio znane petersburskiej Akademii umiejętności, wybór Maksyma Gorkija na członka honorowego Akademii jest nieważny; Gorkij mianowicie znajduje się w śledztwie o pewne przekroczenie.

Polacy w Charkowie. W liście z Charkowa pisanym dnia 11 b. m. czytamy: „Tutejsze, nader liczne kółko polskie, urządza dorocznie w ostatni poniedziałek (podług st. st.) bal i przedstawienie amatorskie. Będąc pierwszy raz na tej uroczystości, nie mogę sądzić o tem, jak się ona udała w porównaniu do lat poprzednich, śmiało jednak mogę stwierdzić świetne jej powodzenie tak pod względem merytorycznym, jako też i artystycznym. Bardzo liczna orkiestra amatorska pod kierunkiem utalentowanego muzyka i kompozytora p. Górskiego, nader poprawnie odegrała uwerturę z „Hrabiny”. P. Gasiński wygłosił: „Historię o pańcu złotowłosym” Or-Ota, która posłużyła za temat do pięciu przedświecznych żywych obrazów z odpowiednią muzyką utworu p. Górskiego. Pomyślnie, który nie zaskoczyłoby naśladować przy sposobności i u nas.

Po obrazach grono amatorów odegrało „Okręzne” Korzeniowskiego ze śpiewami i tańcami w krakowskich ubraniach, z krakowskimi i mazurami, które tak wywołały furorę pośród licznie zgromadzonej publiczności, że musieli być powtórzone. Po skończeniu przedstawienia, około północy usłonięto krzesła z ogromnej widowni teatru operowego i rozpoczęły się ochotne plasy, które przetrwały do 6ej rano. Dochód z tej pięknej zabawy, której gospodarzami byli przeważnie studenci instytutu politechnicznego i uniwersytetu, przeznaczony bywa na rzecz miejscowego katolickiego Towarzystwa dobroczynności, a będzie ono zapewne bardzo znacznym, gdyż zgromadziła ona do 8.000 osób.

Nagroda w miejsce kary. Zarządy rosyjskich kolei żelaznych trzymały się dotąd metody karania urzędników za wszelkie przekroczenia w wypadkach, lub za niedostateczny dozor. Teraz zaś wydatki na pomyślnie zastępowania kar nagradzania za szczególnie pożyteczną służbę i podobno rezultat tej zmiany postępowania jest bardzo dobry. Zaprowadzono mianowicie 4 rodzaje nagród: 1) za zwiększenie wagi przeciętnej ładunku w pociągach przez dobre upakowanie towarów w wagonach, 2) za dobrze ułożony ruch wagonów towarowych (niezatrzymywanie wagonów na stacjach, ograniczenie ruchu wagonów próżnych), 3) za ograniczenie manipulacji z manewrowaniem wagonów przy składaniu pociągów i 4) za układanie pociągów na dalsze odległości, bez potrzeby rozkładania ich na stacjach pośrednich.

Złoty i srebrny jedwab pajaków afrykańskich. Pastor angielski Sykes, przebywający z misją w Zambezji, podaje w *Manchester Courier* zajmujące szczegóły o pajakach afrykańskich, które mają tę cenną właściwość, że pajęczyna ich może współzawodniczyć z produkcyjną jedwabników. Podróżny — pisze pastor Sykes — spotyka często wielkie sieci pajęczne, które ciągną się z sarośli na sarośla, z drzewa na drzewo i częstokroć mają przeszło 20 stóp długości. Tkanka ta ma złotą barwę, która w jaskrawym słońcu afrykańskim mieni się najpiękniejszymi tonami i przedstawia isticzniejszej widok. Jak oko sięgnie, dokoła ciągną się te wspaniałe tkaniny. Barwa złota tam zwłaszcza lśni najjaśniej, gdzie nici są ściśnięte ze sobą. Gdyby je można użytkować na materiał, nie byłoby z pewnością piękniejszej na świecie tkaniny. Nika

pojedyncza, taka, jaką z siebie wysnuwa pajak, jest niesłychanie cienka, i pięćset takich nitów skręconych daje dopiero jedną zwykłą grubości; jest ona od nitki jedwabników znacznie mocniejsza. Oprócz tych pajaków są w Rhodziezi mniejsze, które snują nici srebrne, barwy iskrającej się przedziwnie metalowymi połyskami. Gdyby można ten złoty i srebrny jedwab użytkować w przemyśle, — a głównie chodziłoby o to, czy da się prać, — zyskalibyśmy tkaniny niezwykle piękności”.

Międzynarodowa wystawa sztuki kucharzkiej, żywności, napojów i higieny w Paryżu otwartą będzie dnia 18 kwietnia br. w ogrodzie Tuileryi pod protektorem ministra handlu Millera. Prospekt i informacje można bezpłatnie otrzymać od komisarsza oddziału zagranicznego wystawy, którego adres brzmi: „Le commissaire special de la section étrangère, 81, rue St. Denis, Paris”.

Zmarli. W Kołomyi Bolesław Tekliński, emerytowany urzędnik Rady powiatowej, lat 52. — W Tarnowie Rufin Buntner, urzędnik kolei państwowych.

Ofiary. Na odbudowę spalonej części klasztoru na Jasnej Górze nadesłał Pan Mytych gospodarz z Werny koło Kolbuszowy (z próbą o Msze św. przed cudownym obrazem Jasnego Krzyża na intensywnie wyzdrowienia dzieci i polepszenia bytu) 3 K.

Na budowę kościółków rzymsko-kat. w archidiecezji lwowskiej nadesłał p. Ildefons Beck 2 K.

Stan powiatu. T. o. g. 6 rano + 4, w pol. + 7 R. Bar. 759. Spada Pochmurno.

W sądzie. — Pod sąd! Wice wyznajesz swoją winę? Czy masz przynajmniej wyrzuty?

— Nie mam, panie sędzio! Miałem w przeszłym roku, ale mi zeszyły — od maści.

We dworze. — Dziedzic do lokaja:

— Czy list na pocztę wysłałeś?

— Wysłałem, jasnie panie!

— Czy „ofrankowany”?

— Nie, proszę jasnie pana, tylko „omacowany”, bo Franek poszedł z koniem do kowala, więc list wysłałem przez Maćka.

Aforizmy. — Nieraz szczęście mruga na jednego, a drugi z mrugania korzysta.

Spokojem domowym nazywa się takie poćcio, w którym mąż zwykle milczy.

Repertuar teatru miłośkiego we Lwowie. Dziś w poniedziałek po raz IIIci „Pan Wołodyjowski” opera w 3 aktach (libretto według powieści Hen. Sienkiewicza) przez Henryka Skirmuntta. — We wtorek o godz. 3ciej po pol. „Pan Damazy” komedia w 4 aktach J. Biłzińskiego. Wczoraj o godz. 7mej „Faust” opera w 5 aktach Gounoda. Pożegnany występ Bel Sorel. — We środę po raz IVty „Pan Wołodyjowski”. — We czwartek, piątek i sobotę z powodu Wielkiego Tygodnia przedstawień nie będzie.

Repertuar teatru ludowego miłośników sceny: we wtorek po południu „Pan Zolziwiec” sztuka lud. w 5 aktach z powieści Sienkiewicza „Szkice węglem”. Wczoraj „Majster i czeladnik” kom. w 2 akt. Korzeniowskiego, zakończona „Piosenki trolskie” operetka w 1 akcie Koshata.

Literatura i sztuka.

*** Słownik wyrazów technicznych dla rzemieślników.** Lwów, nakładem Towarzystwa Politechnicznego.

Słowniczek ten (zawierający część polsko-niemiecką i niemiecko-polską) wydało Towarzystwo politechniczne w wykonaniu uchwały IV Zjazdu techników polskich odbytego w Krakowie w r. 1899. Zawiera on drobną część materiału, nagromadzonego do ułożenia słownika technologii mechanicznej, który staraniem wspomnianego towarzystwa wyjdzie niebawem w pięciu językach. Niniejszy słowniczek, w którym uwzględniono także zbiór nazw przyrządów i materiałów, wydany przez komisję słownikową Towarzystwa dla popierania przemysłu i handlu w Łodzi, polecamy uwadze nauczycieli szkół zawodowych, naczelników fabryk i pracowników i wszystkich tych, którzy odczuwają potrzebę wyrugowania całego legjonu nazw i wyrazów niemieckich, jakie się wkradły do języka polskich rzemieślników.

Część ekonomiczna.

Wiedeń, 22 marca.

(Z.) Wczorajsze burzliwe sceny, jakie miały miejsce w Radzie państwa po głosowaniu nad sprawą oylejską, rzuciły swój cień także na giełdę. Aż do południa przeważała bardzo słaba tendencja, ruchu nie było prawie żadnego, pomimo, że gotówka była bardzo tania i w znacznej obfitości, a niemal wszystkie kursy znacznie obniżyły się. Kukułowi obrotów nastąpił jednak zwrot na lepsze pod wpływem stosunkowo pomyślnych doniesień z targów zagranicznych.

W Berlinie ożywił się targ walorów górniczych, gdyż bilanse niemieckich kopalń węgla za luty wykazują zwiększony obdyt i większe dochody, w Londynie zaś wytwarza się coraz większa spekulacja w afrykańskich aktywach kopalnianych. I u nas więc zamknięcie obrotów odbyło się w nieco lepszym uspołobieniu. — Z Pesztu donoszą, że komisja finansowa Sejmu węgierskiego załatwiła już dziś przedłożenie rządowe w sprawie konwersji.

Ostatnie notowania:

Kredyty austr. 693 25, węgierskie 706 00, Anglobanki 284 50, Unioy 561 00, Bankverein 462 50, Landerbanki 424 50, Ludwici 421 25, Ozeriowiockie 565 50, Elbethale 470 50, Renta papierowa 101 70, srebrna 101 50, austriacka złota 120 75, austr. renta wal. kor. 99 25, węgierska złota 119 85, węgierska renta wal. kor. 97 50, dukat 11 33, 20 franków. 19 12 —, 20-markowa 23 46 —, ruble 2 64 —.

Ż kolei. Według umieszczonego w *Wiener Zeitung* ogłoszenia rozpisano wykonanie dwutorowego około 7960 metr. długiego przez Karawanki tunelu w pasie kolei państwowej Klagenfurt (Willa) — Gorycja — Trieste. Oferty, osobno co do północnej, a osobno co do południowej strony tunelu zestawione, będą przyjmowane najpóźniej do 8 kwietnia 1902, godz. 12 w południe w Dyrekcji budowy kolei żelaznych we Wiedniu. Dotychczas warunki i plany mogą być przejrane w rzeczonyj Dyrekcji, jak niemniej co do północnej strony tunelu w c. k. kierownictwie budowy w Klagenfurcie, zaś co do południowej strony w kierownictwie budowy w Assling.

Praga 24 marca. W bankiecie, urządzonym przez reprezentację miejską na cześć austro-węgierskiej eskadry, wzięli udział radni miejscy monarchizmi, wielu deputowanych i senatorów i przedstawiciele władz. Burmistrz wznosił toast na cześć Cesarza, marynarki austriackiej i miast stołecznych Wiednia i Pestu. Konradmistrz Ripper odpowiedział toastem na cześć królowej-rejentki i m. Barcelony. Jutro odbędzie się na pokładzie jednego z okrętów austriackich bal.

Praga 24 marca. *Narodni Listy* ogłaszają artykuł Prokopa Grega, który występuje przeciw zamieszonemu niedawno w *Politik* projektowi ustawy językowej. Greg sądzi, że zasady wyrażone w nim, są zbliżone do rozporządzeń językowych Gautscha, i że zasada jednojęzyczności, w nim przyjęta, pociąga za sobą podział kraju celem utworzenia okręgów

językowych. Greg podaje trzy zasady, przy których Czesi muszą obstawać: 1) każde podanie musi być załatwione w języku, w którym je wniesiono; 2) każdy urzędnik w królestwie Czeskim i w Morawii musi władać obu językami krajowymi; 3) każda ustawa, wydana dla krajów korony czeskiej, musi obowiązywać zarówno wszystkie te kraje. Pierwsze dwie zasady wynikają z ustawowych postanowień, trzecia z prawnopństwowego stanowiska krajów korony czeskiej do Austrii. Zasada musi być także niepodzielnością krajów korony czeskiej.

Belgrad 24 marca. Otrzymało tutaj wiadomość, że w Diakowicy (w Starej Serbii) batalion nizamów podniósł rękę, a to z powodu niewypłacenia od kilku miesięcy żołnierzom i niższym oficerom ani piastra żołdu. Oddział żołnierzy z porucznikiem na czele wyruszył do Ferisovaou, gdzie opanował rzekomo pociąg kolejowy, którym udał się następnie do Ueskubu. Tu żołnierze zażądali od komendanta miejscowego wypłaty żołdu, co też nastąpiło.

Londyn 24 marca. Z Nowego Jorku donoszą: Przyjazny Boerom ruch wzrasta się coraz bardziej w Stanach Zjednoczonych. Stronnictwo demokratyczne w Waszyngtonie uchwalilo jednomyślnie wniesić kwestyę boerską przed forum senatu. Przyjęta na zgromadzeniu tego stronnictwa rezolucja stwierdza gorące sympatyje Ameryki dla walczących o swoją niepodległość bojowników i zaklina Anglię, aby kierując się poczuciem ludzkości i sprawiedliwości, podjęła z Boerami rokowania pokojowe.

Berlin 24 marca. Dzienniki tutejsze zapewniają, że nieprawdziwą jest wiadomość o reskypcie rządowym, który wykluczał ma rzekomo ze szkół w Poznańskim, Prusach zachodnich i na Śląsku wszystkich studentów szkół średnich i wyższych szerepu słowiańskiego, w pierwszym zaś rzędzie narodowości polskiej.

(Depesze popołudniowe).

Londyn 24 marca. „Biuro Reutersa” donosi z Pretorii: Członkowie rządu transwalickiego Szalkburger, Reytz, Lukas Mayer, Kreg i Vandervalt przybyli z Middelburga osobnym pociągiem jako parlamentarzyści do Pretorii i odbyli konferencję z Kitchenerem.

Dzienniki angielskie donoszą, że ubiegłego tygodnia delegaci Boerów, zanim wystąpili jako parlamentarzyści, o mało co nie dostali się do nielowi angielskiej. Niektóre dzienniki ostrzegają, by nie przywiązywać wielkiej wagi do bytności delegatów w Pretorii, a to dlatego, że jest rzeczą wątpliwą, czy ten krok Szalkburgera i delegatów będzie uznany przez Bothę, Deweta i Delareya.

Petersburg 24 marca. Ogłoszenie w dzienniku urzędowym w sprawie unieważnienia wyboru Maksyma Gorkija na członka Akademii, nastąpiło na życzenie Akademii.

Budapeszt 24 marca. Monarcha przesłał do Stefana Tiszy następującą depeszę kondolencyjną: „Głęboko wzruszony zgonem pańskiego kochanego ojca, z całego serca biorę udział w żałobie całej rodziny i kraju. Pamięć o zmarłym towarzyszyć mi będzie do grobu”.

Gorycja 24 marca. Kardynał arcybiskup dr. Jakób Missia zmarł dziś w nocy na paraliż serca.

Nowy Jork 24 marca. Podczas ostatniej mroźnej burzy, która dnia 20 bm. szalała w stanie Dakota, zginęło 10.000 owiec, 5.000 sztuk bydła i 600 koni. Na kolei Great Northern zamarzyły w wagonach konie i jeden wielki transport bydła.

Binche (Belgia) 24 marca. Ostatniej nocy wykonano tu zamach dynamitowy na dom, w którym mieszka deputowany katolicki Derbaix. Eksplozowały dwie bomby i wyrządziły znaczne szkody; na szczęście z ludzi nikt nie poniósł szwanku. We wszystkich okolicznych domach wyleciały szczyby.

Rzym 24 marca. Izba deputowanych przyjęła adres w odpowiedzi na mowę tronu. Prezydent gabinetu Zanardelli omawiając sprawę projektu ustawy o rozwodach oświadczył, iż rząd przywiązuje większą wagę do prawie jednomyślniej enuncjacji Izby, niż do głosów opinii publicznej, która i tak jest sprzeczna.

Tyflis 24 marca. Robotnicy w fabrykach Rotszyda w Batumie wstrzymali dnia 17 bm. pracę, ponieważ żądaniem ich odmówiono. Dnia 21 bm. zebrali się około 300 robotników przed policją i zażądało uwolnienia uwięzionych swych przywódców. Dnia 22 uwięzili tłum uwolnionych uwięzionych i zastakował więzienie oraz kompanie wojska, przyczem strzelano do żołnierzy i rzucono na nich kamieniami. Jednego żołnierza zraniono. Wojsko dało ognia, 30 osób padło.

Rzym 24 marca. Izba przyjęła ustawę o pracy kobiet i dzieci, poczem odczytała się do 15 kwietnia.

Wenecja 24 marca. Przybył tu kanclerz Balow.

La Louviere 24 marca. Wczoraj popołudniu eksplodowały w tutejszym biurze pocztowym dwa patроны dynamitowe i wyrządziły znaczną szkodę. Z ludzi nikt nie doznał szwanku.

Jokohama 24 marca. Według wiadomości z Seul rząd koreański toczy rokowania z posłem rosyjskim Pawłowem, w sprawie odszkodowania za zburzenie rosyjskich urzędów telegraficznych, które zbudowano mimo protestu rządu koreańskiego, poczem rząd ten kazał je usunąć.

Tyflis 24 marca. Według urzędowego sprawozdania dnia 21 bm. rano w Rio w gubernii kutajskiej dało się uczuć trzęsienie ziemi, które zniszczyło wiele domów.

Londyn 24 marca. Stan zdrowia Rhodesa pogorszył się wskutek wytworzenia się nowych komplikacji sercowych.

Londyn 24 marca. *Times* donosi, że Rosya zawarła z Persją umowę, na mocy której Rosya udzieli rządowi perskiemu 10 milionów rubli pożyczki, a w zamian za to rząd perski udzieli Rosji koncesji na budowę drogi z Tabrisu do Teheranu.

Sofia 24 marca. Obiega tu pogłoska, iż minister Luukanow obejmie portfel ministerstwa spraw wewnętrznych, a Sarafow portfel ministerstwa skarbu, nadto wstąpią do gabinetu: Todorow jako minister oświaty, Frangh jako minister handlu i Hodjew jako minister robót publicznych. Ci trzej ostatni należą do stronnictwa Cankowistów.

Madryt 24 marca. Na radzie gabinetowej postanowiono utrzymać w mocy dekret z dnia 19 września 1901, dotyczący kongregacji zakonnych. Minister spraw wewnętrznych wyśtosował do wszystkich prefektów okólnik, w którym wyzywa ich, aby mu jak najpóźniej przedłożyli sprawozdanie o istniejących w ich prowincjach zakonach i aby donieśli, czy one są auto-ryzowane. Po nadesłaniu tych odpowiedzi dekret wrześniowy wejdzie w życie, a na podstawie jego zamknięte zostaną wszystkie klasztory nieauto-ryzowane przez rząd.

Barcelona 24 marca. W bankiecie, urządzonym przez reprezentację miejską na cześć austro-węgierskiej eskadry, wzięli udział radni miejscy monarchizmi, wielu deputowanych i senatorów i przedstawiciele władz. Burmistrz wznosił toast na cześć Cesarza, marynarki austriackiej i miast stołecznych Wiednia i Pestu. Konradmistrz Ripper odpowiedział toastem na cześć królowej-rejentki i m. Barcelony. Jutro odbędzie się na pokładzie jednego z okrętów austriackich bal.

Praga 24 marca. *Narodni Listy* ogłaszają artykuł Prokopa Grega, który występuje przeciw zamieszonemu niedawno w *Politik* projektowi ustawy językowej. Greg sądzi, że zasady wyrażone w nim, są zbliżone do rozporządzeń językowych Gautscha, i że zasada jednojęzyczności, w nim przyjęta, pociąga za sobą podział kraju celem utworzenia okręgów

językowych. Greg podaje trzy zasady, przy których Czesi muszą obstawać: 1) każde podanie musi być załatwione w języku, w którym je wniesiono; 2) każdy urzędnik w królestwie Czeskim i w Morawii musi władać obu językami krajowymi; 3) każda ustawa, wydana dla krajów korony czeskiej, musi obowiązywać zarówno wszystkie te kraje. Pierwsze dwie zasady wynikają z ustawowych postanowień, trzecia z prawnopństwowego stanowiska krajów korony czeskiej do Austrii. Zasada musi być także niepodzielnością krajów korony czeskiej.

Belgrad 24 marca. Otrzymało tutaj wiadomość, że w Diakowicy (w Starej Serbii) batalion nizamów podniósł rękę, a to z powodu niewypłacenia od kilku miesięcy żołnierzom i niższym oficerom ani piastra żołdu. Oddział żołnierzy z porucznikiem na czele wyruszył do Ferisovaou, gdzie opanował rzekomo pociąg kolejowy, którym udał się następnie do Ueskubu. Tu żołnierze zażądali od komendanta miejscowego wypłaty żołdu, co też nastąpiło.

Londyn 24 marca. Z Nowego Jorku donoszą: Przyjazny Boerom ruch wzrasta się coraz bardziej w Stanach Zjednoczonych. Stronnictwo demokratyczne w Waszyngtonie uchwalilo jednomyślnie wniesić kwestyę boerską przed forum senatu. Przyjęta na zgromadzeniu tego stronnictwa rezolucja stwierdza gorące sympatyje Ameryki dla walczących o swoją niepodległość bojowników i zaklina Anglię, aby kierując się poczuciem ludzkości i sprawiedliwości, podjęła z Boerami rokowania pokojowe.

Berlin 24 marca. Dzienniki tutejsze zapewniają, że nieprawdziwą jest wiadomość o reskypcie rządowym, który wykluczał ma rzekomo ze szkół w Poznańskim, Prusach zachodnich i na Śląsku wszystkich studentów szkół średnich i wyższych szerepu słowiańskiego, w pierwszym zaś rzędzie narodowości polskiej.

(Depesze popołudniowe).

Londyn 24 marca. „Biuro Reutersa” donosi z Pretorii: Członkowie rządu transwalickiego Szalkburger, Reytz, Lukas Mayer, Kreg i Vandervalt przybyli z Middelburga osobnym pociągiem jako parlamentarzyści do Pretorii i odbyli konferencję z Kitchenerem.

Dzienniki angielskie donoszą, że ubiegłego tygodnia delegaci Boerów, zanim wystąpili jako parlamentarzyści, o mało co nie dostali się do nielowi angielskiej. Niektóre dzienniki ostrzegają, by nie przywiązywać wielkiej wagi do bytności delegatów w Pretorii, a to dlatego, że jest rzeczą wątpliwą, czy ten krok Szalkburgera i delegatów będzie uznany przez Bothę, Deweta i Delareya.

Petersburg 24 marca. Ogłoszenie w dzienniku urzędowym w sprawie unieważnienia wyboru Maksyma Gorkija na członka Akademii, nastąpiło na życzenie Akademii.

Budapeszt 24 marca. Monarcha przesłał do Stefana Tiszy następującą depeszę kondolencyjną: „Głęboko wzruszony zgonem pańskiego kochanego ojca, z całego serca biorę udział w żałobie całej rodziny i kraju. Pamięć o zmarłym towarzyszyć mi będzie do grobu”.

Gorycja 24 marca. Kardynał arcybiskup dr. Jakób Missia zmarł dziś w nocy na paraliż serca.

Nowy Jork 24 marca. Podczas ostatniej mroźnej burzy, która dnia 20 bm. szalała w stanie Dakota, zginęło 10.000 owiec, 5.000 sztuk bydła i 600 koni. Na kolei Great Northern zamarzyły w wagonach konie i jeden wielki transport bydła.

Binche (Belgia) 24 marca. Ostatniej nocy wykonano tu zamach dynamitowy na dom, w którym mieszka deputowany katolicki Derbaix. Eksplozowały dwie bomby i wyrządziły znaczne szkody; na szczęście z ludzi nikt nie poniósł szwanku. We wszystkich okolicznych domach wyleciały szczyby.

Rzym 24 marca. Izba deputowanych przyjęła adres w odpowiedzi na mowę tronu. Prezydent gabinetu Zanardelli omawiając sprawę projektu ustawy o rozwodach oświadczył, iż rząd przywiązuje większą wagę do prawie jednomyślniej enuncjacji Izby, niż do głosów opinii publicznej, która i tak jest sprzeczna.

Tyflis 24 marca. Robotnicy w fabrykach Rotszyda w Batumie wstrzymali dnia 17 bm. pracę, ponieważ żądaniem ich odmówiono. Dnia 21 bm. zebrali się około 300 robotników przed policją i zażądało uwolnienia uwięzionych swych przywódców. Dnia 22 uwięzili tłum uwolnionych uwięzionych i zastakował więzienie oraz kompanie wojska, przyczem strzelano do żołnierzy i rzucono na nich kamieniami. Jednego żołnierza zraniono. Wojsko dało ognia, 30 osób padło.

Rzym 24 marca. Izba przyjęła ustawę o pracy kobiet i dzieci, poczem odczytała się do 15 kwietnia.

Wenecja 24 marca. Przybył tu kanclerz Balow.

La Louviere 24 marca. Wczoraj popołudniu eksplodowały w tutejszym biurze pocztowym dwa patроны dynamitowe i wyrządziły znaczną szkodę. Z ludzi nikt nie doznał szwanku.

Jokohama 24 marca. Według wiadomości z Seul rząd koreański toczy rokowania z posłem rosyjskim Pawłowem, w sprawie odszkodowania za zburzenie rosyjskich urzędów telegraficznych, które zbudowano mimo protestu rządu koreańskiego, poczem rząd ten kazał je usunąć.

Tyflis 24 marca. Według urzędowego sprawozdania dnia 21 bm. rano w Rio w gubernii kutajskiej dało się uczuć trzęsienie ziemi, które zniszczyło wiele domów.

Londyn 24 marca. Stan zdrowia Rhodesa pogorszył się wskutek wytworzenia się nowych komplikacji sercowych.

Londyn 24 marca. *Times* donosi, że Rosya zawarła z Persją umowę, na mocy której Rosya udzieli rządowi perskiemu 10 milionów rubli pożyczki, a w zamian za to rząd perski udzieli Rosji koncesji na budowę drogi z Tabrisu do Teheranu.

Sofia 24 marca. Obiega tu pogłoska, iż minister Luukanow obejmie portfel ministerstwa spraw wewnętrznych, a Sarafow portfel ministerstwa skarbu, nadto wstąpią do gabinetu: Todorow jako minister oświaty, Frangh jako minister handlu i Hodjew jako minister robót publicznych. Ci trzej ostatni należą do stronnictwa Cankowistów.

Madryt 24 marca. Na radzie gabinetowej postanowiono utrzymać w mocy dekret z dnia 19 września 1901, dotyczący kongregacji zakonnych. Minister spraw wewnętrznych wyśtosował do wszystkich prefektów okólnik, w którym wyzywa ich, aby mu jak najpóźniej przedłożyli sprawozdanie o istniejących w ich prowincjach zakonach i aby donieśli, czy one są auto-ryzowane. Po nadesłaniu tych odpowiedzi dekret wrześniowy wejdzie w życie, a na podstawie jego zamknięte zostaną wszystkie klasztory nieauto-ryzowane przez rząd.

Barcelona 24 marca. W bankiecie, urządzonym przez reprezentację miejską na cześć austro-węgierskiej eskadry, wzięli udział radni miejscy monarchizmi, wielu deputowanych i senatorów i przedstawiciele władz. Burmistrz wznosił toast na cześć Cesarza, marynarki austriackiej i miast stołecznych Wiednia i Pestu. Konradmistrz Ripper odpowiedział toastem na cześć królowej-rejentki i m. Barcelony. Jutro odbędzie się na pokładzie jednego z okrętów austriackich bal.

Praga 24 marca. *Narodni Listy* ogłaszają artykuł Prokopa Grega, który występuje przeciw zamieszonemu niedawno w *Politik* projektowi ustawy językowej. Greg sądzi, że zasady wyrażone w nim, są zbliżone do rozporządzeń językowych Gautscha, i że zasada jednojęzyczności, w nim przyjęta, pociąga za sobą podział kraju celem utworzenia okręgów

językowych. Greg podaje trzy zasady, przy których Czesi muszą obstawać: 1) każde podanie musi być załatwione w języku, w którym je wniesiono; 2) każdy urzędnik w królestwie Czeskim i w Morawii musi władać obu językami krajowymi; 3) każda ustawa, wydana dla krajów korony czeskiej, musi obowiązywać zarówno wszystkie te kraje. Pierwsze dwie zasady wynikają z ustawowych postanowień, trzecia z prawnopństwowego stanowiska krajów korony czeskiej do Austrii. Zasada musi być także niepodzielnością krajów korony czeskiej.

Belgrad 24 marca. Otrzymało tutaj wiadomość, że w Diak

